

Naatsumik: Nannut sisi pingaaruteqartut

minerals@natur.gl
Nuuk 20. December, 2022

Nannut sisiisa inissisimaffii pillugit paasisutissat kingullit

Tunniussaqaqtut

Kristin Laidre, Miluumasunut Timmissanullu Immikkoortortaqaarfik

Fernando Ugarte, Miluumasunut Timmissanullu Immikkoortortaqaarfik

Ida Bomholt Dyrholm Jacobsen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Karl Brix Zinglensen, Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaarfik

Tunuliaqutaasoq

Allaaserisaq *Aatsitassat pillugit aammalu nunami misissuinermi nalunaaruteqartarneq pillugu malittarisassat* ('Nunami Malittarisassat') (Anon., 2000) aatsitassarsiortoqartillugu nunami misissuinerup immikkut malittarisassaqaarnissamik pisariaqartitsinera erserpoq. Pisariaqartitsineq Sumiiffiit aammalu piffissap ilaannut uumasut eqqarsaatigalugit attuumassuteqarpoq.

Sumiiffiit aammalu Nunami Malittarisassat pisariaqartinneqartut uumasooqatigiit piffissami pineqartumi ilisimasat aallaavigilluinnarlugit tunngaveqartinneqarput. Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut kissaateqarput Nunami Malittarisassat-ni kapitali 2 aamma kapitali 3 nalunaaruteqartarneq aammalu nunap assinga qarasaasiatigoortoq NatureMap-mi www.eamra.gl (na- turemap.eamra.gl) ilanngunneqassasut. NatureMap tassaavoq qarasaasiatigut nunap assinganik quppersagaq Kalaallit Nunaata avatangiisianut nunaanullu tunngasoq. Paasisutissat NatureMap-meersut NunaGIS aamma GovMin (LicenceMap) aqqutigalugu toqqaannartumik paasisutissanik aallertoqarsinnaavoq.

Una naatsumik paasisanik kingullernik saqqummiussineq ilaassuteqarnerlu kapitali 2-mi immikkoortumut 2.03.07-mut *Nannut sisiisa inissisimaffii* nunamilu sumiiffii pillugit saqqummiussaavoq.

Ad. 1: Mianernartut aammalu nalinginnaasumik nassuiaatit

Kalaallit Nunaanni naliliinermi nanoqassuseq Allattuiffimmi Aappalaartumi '*Sanngiitsutut*' (VU)(Boertmann & Bay, 2018) nalilerneqarpoq. Ajoqusersomeqaqqusaanngilaq, nannut sisiini nivaffiginnissinnaaneq ilanngullugu tamannalu allassimavoq Kalaallit Nunaata Naalackersuisuisa nannunik piniarneq illersuinerlu pillugit peqqussutaanni nr 3, septembarip 14-ani 2018-meersumi (Anon, 2018) § 3.

Siunnersuutigineqarpoq qulequtaq 'Sumiiffiit nannut piaqqiffigalugit siseqarfii'-niit 'Nannut siseqarfii'-nut taarsiunneqassasoq. Immikkut isiginiarneqarpoq nannut sisimiinnerini, arnavissat, nannut naartusut imaluunniit piaqqisartut piffissami aaliangersimasumi illersorneqarnissaat. Piffissaq piaqqiorfik martsimiit juunimut pisarpoq, taamaattoq sumiiffinnut aaliangersimasuinuinnat atuumatinneqanngilaq imaluunniit sisimiinnermuinnaq attuumatinneqarani (Born et al. 1997, Wiig 2003, Laidre et al. 2015, Escajeda et al. 2018, Laidre et al. 2018, Laidre and Stirling 2020).

Ad. 2: Piffissat pingaarutillit

Inassutigineqarpoq ajoqusersuineq inerteqquataassasq, sisit nivaffigineqarsinnaaneri ilanngullugit, Peqqussullu naapertorlugu nannut sisiinut atuuttoq malinneqassasoq. Nannut sisiinut qanillatorneq pingaaruteqartumik nalinginnaasumik susassaqarnermut attuumassuteqassaaq (Ad. 3), aamma suliaqartut tunuarsimaassapput piffissami mianernartoqartuni aammalu Nunami Malittarisassat malinneqassapput (November 2000) kapitali 2.02.

Nunami Malittarisassani (November 2000) piffissaliussat uku mianernartutut nalilerneqarput:

1. Piffissaq oktober 1 – Marts 31.

Piffissaliussap suli sisimiinnerup nalaa ilannguppaa tamannalu uumasut pillugit ilisimasanik tunngaveqartumik naliliineruvoq (Born et al. 1997, Wiig 2003, Laidre et al. 2015, Escajeda et al. 2018, Laidre et al. 2018, Laidre and Stirling 2020).

Ad. 3: Sumiiffiit pingaaruteqartut

Nannut siseqarfiiisa sumiiffii nutartigaq Figure 1-mi takussutissaqarpoq. Siuliani sumiiffiit aallaavigineqarsimasut Figure 2-mi takuneqarsinnaapput, innersuussani. Allannagutaasut nannut pillugit ilisimasat Kalaallit Nunaata sineriaanit aammalu nannut arnavissat naartunerminni pissuserisaanik siseqarfissamillu toqqaasarnerisa periusersaanik ilisimasanit aallaaveqarpoq aammalu nalunaarsuisimanermit katersanit arlariinnit tunngaveqarluni.

Oktobarimi, nanoq naartusooq nalinginnaasumik siseqarfissaminik tulluorsorisaminik apummi assaalersarpoq. Sisit nalinginnaasumik nunami sivinganermiittarput (misissuinerit 2000-kkunni nalunaarsuinermi takutippaat sivingassutsit 5-miit 35°-usartut). Sivingasortat amerlanertigut kujammut sammikkajuttarput qatsissusaalu 0-miit 1400 meteriusinnaallutik, sineriamiit 4-miit 15 kilometerisut ungasitsigisumiinnaallutik. Piaqqatik upernaakkut arnavissat sikumi puisinik pisaqarniarnerisa nalaani

nannunit angutivissanit saassunneqaratarsinnaanerinit illersorumallugit taamatut isiortarput. Sisissamik toqqaaneq aammalu apussarissutsimik tunngaveqartarpoq. Sisit ilai avataaniissinnaasarput iluliaminerni sikumut qerrussimallutik atasuni piaqqiornialernerup nalaani sikup allanngorartuuneranik tunngaveqarsinnaavoq (Escajeda, E. et al, 2018, Laidre, K. et al, 2015).

Sumiiffiit nalunaarsorneqartut sineriammi siseqarfinit aallaaveqarput. Nunap assingani sumiiffiit ersersinneqartut nalinginnaasumik ataatsimut isiginninnerupput uanilu itisiliisumik misissuisimanermit paasisat siseqarfiillu sumiinnerinit takussutissat ilaatinneqanngillat. Inassutigineqarpoq misissueqqissaarnerit taama ittut mianernartutut nalilikkat aatsitassarsiortoqassappat ingerlanneqassasut.

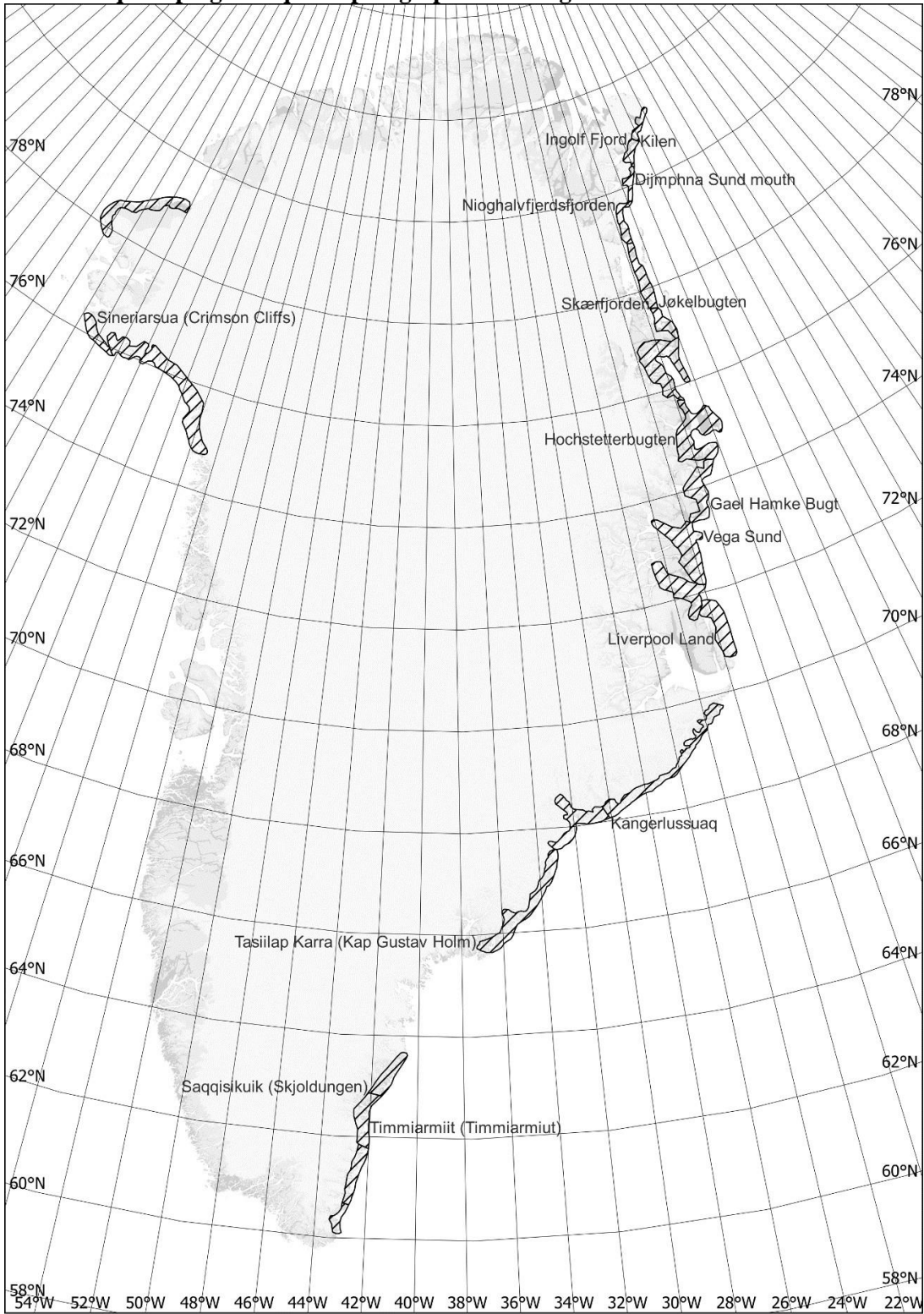
Sumiiffik Ikeq (Køge Bugt) eqqarsaatigalugu aammalu Tasiilap Itillivartiip Kangertivala Kimmut Kangiatalu (Kap Møsting) akornani maannakkoqqissaq qaammataasiatigut paasisutissanik katersaateqartoqanngilaq ullumikkumut siseqartarnek pillugu paasisutissatigut takussutissaasinnaasumik. Sineriammi nanoqarluni neriniarfeqarpoq taakkualu siseqarfinit ilisimaneqartunut avannaatungaaniittunut kujataatungaaniittunullu attuumassuteqarput. Sumiiffik tamanna ilimagineqarpoq siseqarfiussasq pingaaruteqartoq, nalunaarsorneqaranili aammalu nunap assigatigut nalunaarsukkatut takussutissaqarani.

Inatsisit immikkoortuini sumiiffinnut tunngasuni ukunani allannguisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq:

2.03.07 Nannut siseqarfii. Piffissami 1. oktobari – 31. martsu atuuttumi Aatsitassaqaarnermut Aqutsisoqarfimmiit (Miljøstyrelsen for Råstoffer) akuersissuteqartoqarsimannngitsillugu taava inatsisit ukua malinneqartartussaapput:

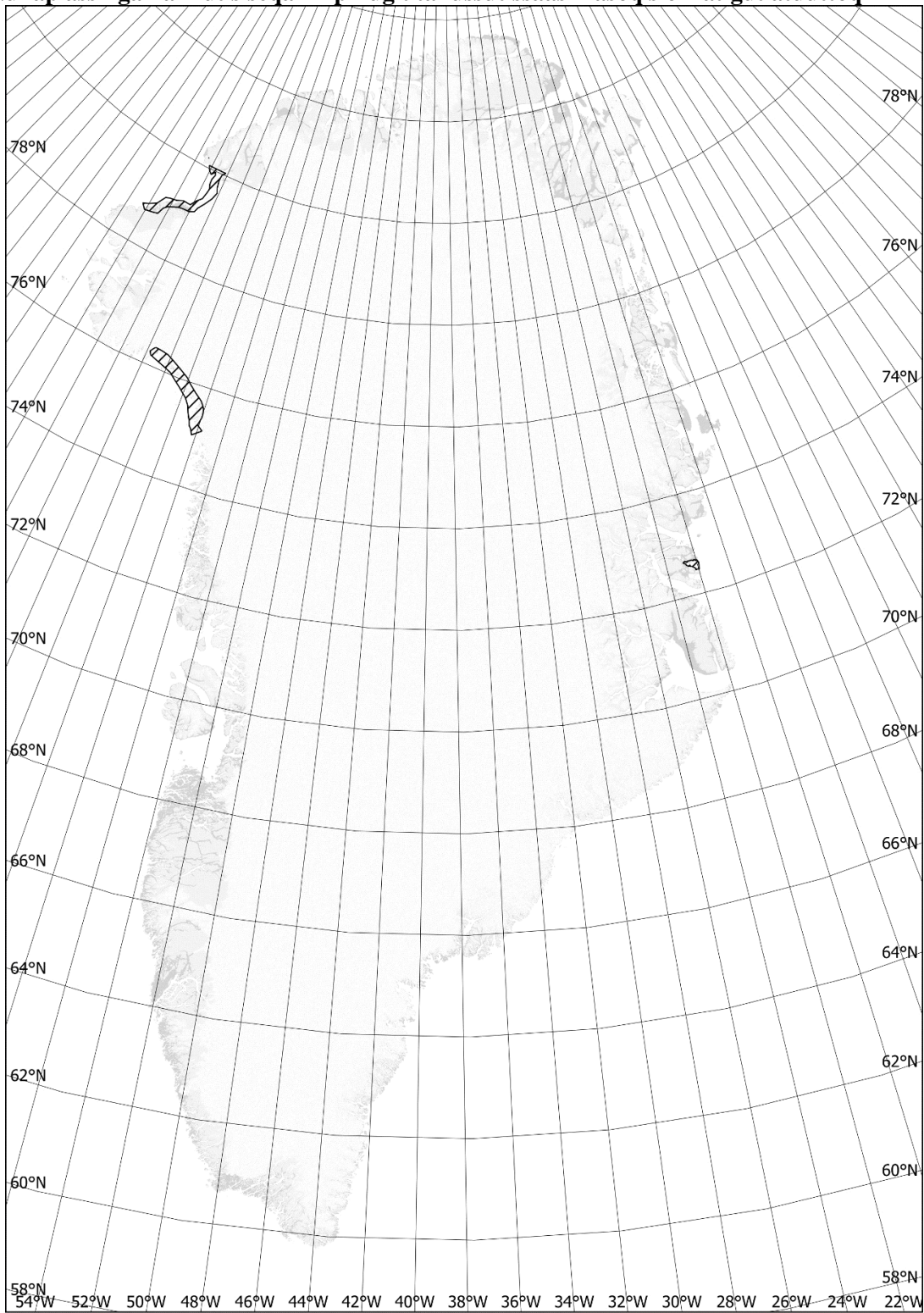
- a. Akornusersuinissaq inerteqquataavoq, aamma aallaasinik eqqarnissaq imaluunniit umiatsiamik 8 knob-imik sukkanerusumik ingerlanissaq inerteqquataavoq.*
- b. Timmisartumik suluusalimmik qulimiguulimmilluunniit 500 meterinik atsinnerusumik timminissaq inerteqquataavoq.*
- c. Dronet atorlugit 100 meterinik atsinnerusumik annertussuseeqartumilluunniit timmisitsinissaq inerteqquataavoq.*
- d. Nannumik takunnittoqarsimatillugu nunami ingerlanissaq inerteqquataavoq.*

Nannut siseqarfii pingaarteqartut pillugit paasisat kingulliit

Figur 1: Nannut siseqarfii pillugit paasisat kingulliit naapertorlugit takussutissaq, novembari 2021.

Nunap assinga nannut siseqarfii pillugit takussutissaasimasoq siornatigut atuuttoq

Figur 2: Nunami Malittarisassat naapertorlugit siornatigut nannut siseqarfisa sumiiffiunik nalunaarsorsimaffik, novembari 2000.

References

- Anon., (2018). Selvstyrets bekendtgørelse nr. 3 af 14. september 2018 om fangst og beskyttelse af isbjørne
- Boertmann, D., & Bay, C. (2018). *Grønlands Røddliste 2018 – Fortegnelse over grønlandske dyr og planters trusselstatus*. <https://natur.gl/raadgivning/roedliste/>
- Born EW, Wiig Ø, Thomassen J. (1997). *Seasonal and annual movements of radio-collared polar bears (Ursus maritimus) in Northeast Greenland*. J of Marine Systems 10: 67–77
- Laidre, K. L. and I. Stirling. (2020). *Grounded icebergs as maternity denning habitat for polar bears (Ursus maritimus) in North and Northeast Greenland*. Polar Biology 43(7), 937-943, 10.1007/s00300-020-02695-2
- Laidre, K. L., A. Northey, and F. Ugarte. (2018). *Traditional knowledge about polar bears (Ursus maritimus) in East Greenland: Changes in the catch and climate over two decades*. Frontiers in Marine Science 5:135 <https://doi.org/10.3389/fmars.2018.00135>
- Escajeda, E., K. L. Laidre, E. W. Born, Ø. Wiig, S. Atkinson, M. Dyck, S. H. Ferguson, N. J. Lunn. (2018). *Identifying shifts in maternity den phenology and habitat characteristics of polar bears (Ursus maritimus) in Baffin Bay and Kane Basin*. Polar Biology 41(1): 87-100. doi:10.1007/s00300-017-2172-6
- Laidre, K. L., E. W. Born, P. Heagerty, Ø. Wiig, R. Dietz, H. Stern, J. Aars, M. Andersen. 2015. *Shifts in habitat use by female polar bears (Ursus maritimus) in East Greenland*. Polar Biology 38: 879-893. doi: 10.1007/s00300-015-1648-5
- Wiig Ø, Born EW, Toudal Pedersen L. 2003. *Movement of female polar bears (Ursus maritimus) in the East Greenland pack ice*. Polar Biology 26: 509-516